

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/7/2025
Identifikačné číslo spisu:	2223202420
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2223202420.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Q. I., narodeného XX. N. XXXX, bývajúceho u matky, v konaní zastúpeného procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, Trenčín, Gen. M. R. Štefánika, dieťa matky MUDr. Z. Y., narodenej XX. B. XXXX, U. - F., U. XC/XXXX, právne zastúpenou Advokátskou kanceláriou Prachová & Pobjak, s.r.o., Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50491300, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Michaela Pobjak, a otca Ing. U. I., narodeného XX. I. XXXX, S. G., T. ulica XXXX/X, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou HAVRILLA & Co. s.r.o., Bratislava, Nám. Martina Benku 2, IČO: 36364606, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod č. k. 32P/131/2023 - 315 (v spojení s opravným uznesením č. k. 32P/131/2023 - 341), o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. novembra 2024 sp. zn. 14CoP/189/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. júna 2024 č. k. 32P/131/2023 - 315 v spojení s opravným uznesením č. k. 32P/131/2023 - 341 zo dňa 15. júla 2024 rozhodol, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú vykonávať obaja rodičia (výrok II.), otec je povinný prispievať na výživu maloletého, s účinnosťou od 19. júla 2023, sumou vo výške 500 eur mesačne tak, že z toho sumu 300 eur mesačne ako bežné výživné bude otec poukazovať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred a sumu 200 eur mesačne určenú na tvorbu úspor, bude otec poukazovať na osobitný účet maloletého vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok III.), matka je povinná zriadiť osobitný účet maloletého na účely platenia výživného na tvorbu úspor a číslo účtu oznámiť otcovi do 10 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.), dlh otca na zameškanom výživnom pre maloletého za obdobie od 19. júla 2023 do 30. júna 2024,

na bežnom výživnom vo výške 1.775,80 eura sa otcovi povoľuje splácať v splátkach po 80 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky a dlh na tvorbe úspor vo výške 2.283,87 eura sa otcovi povoľuje splácať v splátkach po 200 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci, až do úplného vyrovnania dlhu s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (výrok V.), otec je oprávnený stykať sa s maloletým v každom párnom týždni v roku od stredy od 15:00 do nedele do 18:00 hod., počas vianočných sviatkov je otec oprávnený stykať sa s maloletým v každom párnom roku od 22. decembra od 08:00 hod. do 25. decembra do 18:00 hod. a v každom nepárnom roku od 02. januára od 08:00 hod. do 06. januára do 18:00 hod. a od 28. decembra od 08:00 hod. do 02. januára do 18:00 hod., počas letných prázdnin je otec oprávnený stykať sa s maloletým v každom roku od 01. júla od 08:00 hod. do 10. júla do 19:00 hod. a od 26. augusta od 08:00 hod. do 31. augusta do 19:00 hod., matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne pripraviť, otec si dieťa vyzdvihne v stanovených časoch v školských dňoch v priestoroch predškolského zariadenia dieťaťa, inak mimo školských dní v mieste bydliska matky a odovzdá dieťa matke v stanovenom čase v mieste bydliska matky v Trenčíne (výrok VI.) a vo zvyšnej časti návrh otca zamietol (výrok VII.). Súd prvej inštancie rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VIII.).

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukázal na návrh matky, ktorým sa domáhala úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému, ktorého žiadala zveriť do osobnej starostlivosti s tým, že ho bude zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok. V návrhu žiadala otca zaviazat' prispievať na výživu maloletého sumou vo výške 250 eur mesačne, neskôr na pojednávaní svoj návrh upravila a s poukazom na usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) k tabuľkovému výživnému navrhla otcovi maloletého určiť výživné v sume 500 eur mesačne. Otec maloletého navrhoval zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov so striedaním v týždenných intervaloch vždy v nedeľu s tým, že okrem bežných nákladov sa zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 150 eur mesačne k rukám matky a sumou 100 eur mesačne na tvorbu úspor na osobitný účet maloletého a neobvyklé platby/ vysoké čiastky by obaja rodičia platili každý v polovici. Otec žiadal upraviť informačnú povinnosť rodičov o maloletom a určiť, že trvalé bydlisko maloletého bude na adrese bydliska otca v Dunajskej Strede.

1.2. Uznesením Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 09. augusta 2023 č. k. 5P/115/2023 - 20 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bol maloletý dočasne zverený do osobnej starostlivosti matky s tým, že bude matka bude zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok. Predmetným neodkladným opatrením bol tiež upravený styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený sa s maloletým stykať každý víkend v nepárnom kalendárnom týždni od piatka od 16:30 hod do nedele do 18:00 hod až do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej s tým, že otec si maloletého v určených časoch prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná na styk maloletého riadne pripraviť a odovzdať otcovi. Neodkladným opatrením bola tiež otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého mesačne vo výške 150 eur vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

1.3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že maloletý (v tom čase trojročný) od prerušenia spolužitia rodičov, t. j. od 28. júna 2023 býva s matkou, tá sa o neho osobne stará a s otcom sa pravidelne stretáva v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia. Maloletý v danom čase navštevoval súkromné predškolské zariadenie v Novom Meste nad Váhom s poplatkom 340 eur mesačne, mal zvýšené výdavky v súvislosti s jeho zdravotným stavom (matka platila dvakrát očkovanie v sume 100 eur, kupovala inhalátor a maloletý užíva lieky v hodnote 35 eur mesačne a potrebuje krémy v hodnote 19 eur mesačne) a ďalšie bežné výdavky primerané jeho veku. Súd prvej inštancie mal za to, že zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov by nebolo v záujme maloletého a to z dôvodu veľmi narušenej, až nefunkčnej komunikácie medzi rodičmi, ako aj s poukazom na veľkú vzdialenosť medzi bydliskami rodičov. Keďže medzi rodičmi k dohode nedošlo, súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá doposiaľ vykonávala starostlivosť o maloletého a voči jej starostlivosti súd neidentifikoval žiadne výhrady. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol, že právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú vykonávať obaja rodičia, keďže rodičovské práva a povinnosti majú v zmysle § 28 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov obaja rodičia.

1.4. Medzi rodičmi nedošlo ani k dohode o výživnom, preto o vyživovacej povinnosti otca k maloletého rozhodol súd prvej inštancie a otca zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou vo výške 500 eur mesačne, z toho 300 eur na bežné výživné a 200 eur na tvorbu úspor, sumu bežného výživného

považoval súd prvej inštancie za primeranú vzhľadom na vek maloletého a na skutočnosť, že na výživu dieťaťa prispievajú obaja rodičia podľa svojich schopností a možností a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni jeho rodičov, pričom životná úroveň otca maloletého sa javila ako nadštandardná.

1.5. K dohode o úprave styku otca s maloletým medzi rodičmi nedošlo. Vzhľadom na veľkú vzdialenosť medzi bydliskami rodičov, ako aj s poukazom na požiadavku otca eliminovať častosť cestovania kompenzovanú dĺžkou trvania styku, súd prvej inštancie upravil bežný styk otca s maloletým v každom párnom týždni v roku od stredy od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a zároveň v tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že je v záujme maloletého, aby sa rozvíjal aj jeho vzťah s otcom, ktorý o neho javí veľký záujem. Aj matka maloletého procesnému (kolíznemu) opatrovníkovi uviedla, že maloletý má s otcom pekný vzťah. Súd prvej inštancie s poukazom upravil aj styk otca s maloletým počas vianočných sviatkov a letných prázdnin, tak ako je to uvedené vo výrokoch časti rozsudku súdu prvej inštancie.

1.6. Súd prvej inštancie vo zvyšnej časti návrh otca zamietol ako nedôvodný. Otec v návrhu požadoval upraviť aj vzájomnú informačnú povinnosť rodičov o malomom. Súd prvej inštancie mal zo zhodných vyjadrení rodičov, ako aj z listinných dôkazov, za preukázané, že matka poskytuje otcovi aj písomné informácie o malomom, a to dokonca častejšie ako sa v súdnej praxi ukladá rodičovi súdnym rozhodnutím.

1.7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 58 v spojení s § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2024 sp. zn. 14CoP/189/2024 v napadnutých výrokoch I., III., IV., V., VI., VII. a VIII. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením č. k. 32P/131/2023 - 341 z 15. júla 2024 (výrok I.) ako vecne správny a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. K odvolaciemu návrhu otca, v rámci ktorého nesúhlasil so zverením maloletého matke a žiadal o jeho zverenie do svojej starostlivosti, odvolací súd v celom rozsahu poukázal na bod 24. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odvolacom konaní nezistil, že by v danom prípade bolo v najlepšom záujme maloletého jeho zverenie do osobnej starostlivosti otca a zdôraznil, že v starostlivosti matky o maloleté dieťa neboli zistené žiadne nedostatky, signalizujúce nevyhnutnú potrebu zmeny výchovného prostredia, keďže matka má vo svojej domácnosti vytvorené podmienky pre starostlivosť o dieťa. Odvolací súd tiež akcentoval to, že maloletý je vzhľadom na svoj vek fixovaný na matku a jej starostlivosť. Kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa podľa odvolacieho súdu prevažuje nad záujmom otca, ktorý sa domáha zverenia dieťaťa. Odvolací súd nespochybnil, že otec má s maloletým vybudovaný vzťah, avšak tento nedosahuje mieru porovnateľnú so vzťahom s matkou. Odvolací súd dospel k názoru, že zásadná zmena v podobe zverenia maloletého do starostlivosti otca by bola v danom čase neprimeraná a nevhodná.

2.2. Otec v odvolaní namietal rozdelenie výživného na bežné výživné vo výške 300 eur a na výživné určené na tvorbu úspor vo výške 200 eur mesačne. Navrhoval bežné výživné v sume 200 eur a výživné na tvorbu úspor v sume 300 eur mesačne. Spochybnil závery súdu prvej inštancie pokiaľ ide o odôvodnené potreby maloletého a ustálenie príjmu matky. Vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletého odvolací súd poukázal na zistenia súdu prvej inštancie (v rozhodnutí dovolacieho súdu uvedené v bode 1.3.). Rozsah uspokojovania týchto potrieb maloletého je daný schopnosťami a možnosťami rodičov a ich životným štandardom. K námietke otca týkajúcej sa posúdenia výdavkov na maloletého súdom prvej inštancie odvolací súd dodal, že pod odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa je potrebné rozumieť zabezpečenie všetkých jeho potrieb od stravovania, ošatenia, zabezpečenia hygienických potrieb, zdravotnej starostlivosti ako aj mimoriadne výdavky. Výšku nákladov na bežné potreby maloletého dieťaťa je možné vyčísliť len orientačne s prihliadnutím na vek dieťaťa a jeho potreby, či už bežné alebo mimoriadne. Výdavky na zabezpečenie potrieb maloletého dieťaťa, sú nesporné a nie je potrebné ich osobitne dokazovať, keďže tieto výdavky sú známe a vychádzajú zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a ich obvyklej spotrebe pre dieťa v určitom veku. Odvolací súd uviedol, že odvolací argument otca o neustálení výdavkov dieťaťa neobstoí. V tejto spojitosti odvolací súd poukázal aj na nadštandardný príjem otca, ktorého vyššia životná úroveň umožňuje naplňovať odôvodnené potreby maloletého vo väčšej miere. Maloletý má právo podieľať sa na

životnej úrovni svojich rodičov, teda aj na životnej úrovni svojho otca. K námietke otca o ustálení výšky príjmu matky odvolací súd uviedol, že samotná príjmová situácia jedného rodiča nemôže mať bezprostredný dopad na výšku vyživovacej povinnosti druhého z rodičov. Odvolací súd mal za to, že súdom prvej inštancie určená výška výživného zodpovedá odôvodneným potrebám a veku maloletého, ako aj zisteným zárobkovým a majetkovým pomerom rodičov, ich možnostiam a schopnostiam v zmysle kritérií rozhodných pre určovanie výživného pre maloleté deti. Námietky otca týkajúce sa výšky vyživovacej povinnosti označil odvolací súd za nedôvodné.

2.3. Proti výroku súdu prvej inštancie o úprave styku otca s maloletým podali odvolanie obaja rodičia. Otec žiadal rozšírenie styku aj na každý nepárny týždeň od stredy do piatku a úpravu odovzdávania dieťaťa tak, že dieťa bude matke odovzdávať v mieste svojho bydliska. Matka zas namietala, že súdom prvej inštancie stanovený rozsah styku je príliš široký a trvala na pokračovaní styku v rozsahu, ktorý bol upravený neodkladným opatrením, a počas letných prázdnin žiadala styk určiť od 01. júla do 05. júla a 26. augusta do 31. augusta. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu nevyhodnotil ako dôvodné ani odvolanie otca ani odvolanie matky a dodal, že úpravou styku je nutné zabezpečiť, aby maloletý mal garantovaný rozvoj vzťahu aj s otcom, ktorému nie je zverený do starostlivosti, čím bude naplnené aj právo a súčasne povinnosť obidvoch rodičov podieľať sa na jeho výchove. Odvolací súd uviedol, že z vykonaného dokazovania zároveň nevplynulo, že by existovali akékoľvek okolnosti, ktoré by vylučovali primerané stretávanie sa otca s dieťaťom, pričom matka stretávaniu sa otca s maloletým nebráni. Odvolací súd mal za to, že rozsah úpravy styku tak, ako ho vymedzil súd prvej inštancie je dostatočne rozsiahly na to, aby maloletý mohol budovať svoj vzťah s otcom. Odvolací súd opätovne pripomenul, že v danom prípade záujem maloletého prevyšuje záujem otca a jeho právo na rovnocennú starostlivosť a mal za to, že rozsah úpravy styku tak, ako bol vymedzený súdom prvej inštancie je dostatočne rozsiahly na to, aby maloletý mohol budovať svoj vzťah s otcom. Súd prvej inštancie styk otca s maloletým rozšíril nad rámec úpravy neodkladným opatrením a to na každý párny týždeň od stredy do nedele, spolu osem dní v kalendárnom mesiaci. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a síce, že vzťah otca s maloletým je lepšie realizovať dlhším stykom v rozsahu štyroch dní raz za dva týždne, ako úpravou kratšieho styku každý týždeň. Pokiaľ ide o odvolací návrh matky - upraviť styk otca s maloletým v rozsahu od piatku do nedele každý druhý týždeň, odvolací súd takýto rozsah nepovažoval za dostatočný s ohľadom na potrebu zabezpečiť styk otca s maloletým v takom rozsahu, aby sa vzťah ich vzťah upevňoval, udržiaval a budoval. Odvolací súd v spojitosti s uvedeným dodal, že otec je plne spôsobilý o maloletého sa postarať, v jeho starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky a nie je dôvod rozsah styku otca s maloletým zužovať. K návrhu matky týkajúceho sa zúženia rozsahu styku otca s maloletým počas letných prázdnin, odvolací súd uviedol, že nastavený rozsah styku je v záujme maloletého aj v kontexte zabezpečenia stability jeho výchovného prostredia, kedy práve dlhšie obdobie styku počas letných prázdnin zabezpečí stabilizáciu výchovného prostredia aj v prostredí otca. K odvolacej argumentácii matky týkajúcej sa nevhodného správania otca v predškolskom zariadení, či pri preberaní a odovzdávaní maloletého, uviedol, že dané tvrdenia nemajú vplyv na rozhodnutie vo veci v časti úpravy styku, ktorú ako jediná matka odvolaním napadla. Odvolací súd dodal, že z konania je zrejmé, že vzťah rodičov je výrazne narušený, zároveň však nebolo preukázané, že v starostlivosti ktoréhokoľvek rodiča o maloletého bolo možné konštatovať akékoľvek nedostatky. Odvolací súd neakceptoval návrh matky na doplnenie dokazovania vo vzťahu k týmto jej tvrdeniam. Zároveň odvolací súd apeloval na oboch rodičov, aby v záujme svojho maloletého dieťaťa komunikovali primeraným a slušným spôsobom.

2.4. Odvolací návrh otca, ktorým žiadal upraviť informačnú povinnosť a tiež návrh otca, aby bolo rozhodnuté o trvalom bydlisku maloletého v S., odvolací súd zamietol. V zhode so súdom prvej inštancie odvolací súd skonštatoval, že nebolo zistené, že by matka svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k otcovi neplnila. Odvolací súd rovnako v zhode so súdom prvej inštancie uviedol, že pokiaľ z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloletý sa zdržiava v bydlisku matky, nemožno konštatovať dôvodnosť požiadavky otca na určenie jeho trvalého bydliska v mieste bydliska otca. Ďalšie odvolacie argumenty otca (rovnako aj matky) odvolací súd už považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné a nepovažoval za potrebné sa s týmito osobitne vysporiadať.

2.5. Otec v odvolaní žiadal tiež inú úpravu odovzdania a preberania maloletého tak, aby si dieťa preberal v predškolskom zariadení alebo v mieste bydliska matky s tým, že po ukončení styku odovzdá dieťa matke v mieste svojho bydliska. Argumentoval tým, že spoločné bydlisko opustila matka, ktorá na

uvedené reagovala tým, že dôvodom jej opustenia spoločnej domácnosti bolo dlhodobé neznesiteľné správanie otca. Odvolací súd uviedol, že z vyjadrení otca je zrejmé, že má možnosť služobne cestovať po Slovensku, teda má možnosti zabezpečovať prevzatie maloletého dieťaťa v mieste bydliska matky. Odvolací súd doplnil, že s prihliadnutím na príjem otca ustálený v konaní sumou 3.000 eur mesačne by primerané výživné v zmysle metodiky MS SR malo predstavovať čiastku 540 eur mesačne, teda 18 % z jeho príjmu. Skutočnosť dochádzania otca za účelom styku s maloletým je nepriamo z hľadiska finančných nákladov zohľadnená aj vo výške určeného výživného. Odvolací súd odvolanie otca v tejto časti nevyhodnotil ako dôvodné.

2.6. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v spojení § 2 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na nárok na ich náhradu.

3. Otec (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie v celom rozsahu, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa dovolateľa sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia iba stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v otázke zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky a tým neumožnil úplne zistenie skutkového stavu, ktoré dovolateľ už napádal odvolaním voči rozsudku súdu prvej inštancie. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, podľa ktorého „skutočný stav starostlivosti o dieťa bol z dôkazov vykonaných v prvoinštančnom konaní zistený dostatočne a vykonanie znaleckého dokazovania sa tak javí ako nadbytočné. S návrhom na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom sa nestotožnila ani okresná prokuratúra“, pokladá dovolateľ za neuspokojivé a podľa jeho mienky mal súd prvej inštancie v tejto veci nariadiť znalecké dokazovanie. Podľa dovolateľa sa súd prvej inštancie nezaoberal jeho argumentáciou spočívajúcou v tom, že matka po odsťahovaní sa zo spoločnej domácnosti nevytvorila pre maloletého stabilné rodinné prostredie a na týždennú bázu sa sťahovala medzi Trenčinom a Novým Mestom nad Váhom a navyše vykonávala lekársku prax v Bratislave a maloletého musela umiestniť na dva dni v týždni do predškolského zariadenia a to bez jeho vedomia. Súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa podľa dovolateľa nezaoberali ani jeho argumentáciou, že by tieto dni mohol maloletý byť v osobnej starostlivosti otca a zároveň by nevznikli náklady v sume 340 eur mesačne (poplatok za súkromné predškolské zariadenie). Súd podľa dovolateľa ani neodôvodnil prečo pokladali za nedôvodné sa týmto ďalej zaoberať. Vo všeobecnosti podľa dovolateľa sa odvolací súd bez náležitého odôvodnenia stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Porušenia práva na spravodlivý proces identifikoval dovolateľ aj v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal dostatočne s odvolacím dôvodom týkajúceho sa úpravy výživného. Podľa dovolateľa je otázne ako mohol súd prvej inštancie spoľahlivo zistiť skutkový stav pokiaľ ide o aktualizáciu príjmov matky. Dovolateľ v dovolaní uviedol, že ani odvolací súd sa týmto bližšie nezaoberal a takýto postup súdu považuje dovolateľ za taký, ktorý je v rozpore so zákonom, keďže v zmysle § 35 CMP je súd povinný zistiť skutočný stav vec, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže z predložených dôkazov nevyplýva odôvodnenosť priznania sumy 300 eur mesačne na bežné výživné a sumy 200 eur mesačne na tvorbu úspor. Dovolateľ vníma odôvodnenie odvolacieho súdu v otázke posúdenia a zohľadnenia jeho nákladov vyplývajúcich z dochádzania za maloletým za nesprávne a neúplné s tým, že odvolací súd nijako nezohľadnil aj časovú náročnosť dochádzania otca za maloletým. Rovnako za procesné pochybenie odvolacieho súdu (rovnako ako aj súdu prvej inštancie), ktoré zakladá dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku, dovolateľ považuje nesprávny procesný postup pri skúmaní informačnej povinnosti, ktorú dovolateľ požadoval. Odôvodnenie odvolacieho súdu v tejto časti dovolateľ označil za nedostatočné, keďže v konaní bolo dovolateľom preukázané, že matka po opustení spoločnej domácnosti odmietla dovolateľa ako otca o maloletom informovať. Týmto porušením povinnosti zo strany matky sa podľa dovolateľa v priebehu celého konania mali oba sudy zaoberať a vykonať dokazovanie. Za ďalšie procesné pochybenie dovolateľ označil aj to, že počas konania dochádzalo zo strany ustanoveného kolízneho a procesného opatrovníka, k viacerým procesným pochybeniam a k nedostatočnému skúmaniu a vyhodnocovaniu skúmania skutočného stavu maloletého a to aj napriek opakovaným upozorneniam zo strany dovolateľa - išlo napríklad o nedostatočné šetrenie pomerov matky, v ktorých maloletého vychovávala a podobne. Týmto sa však podľa dovolateľa nezaoberal ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd. Vychádzajúc z

uvedeného dovolateľ dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že o náhrade trov konania rozhodne súd prvej inštancie postupom v zmysle § 453 ods. 3 CSP a rozhodol, že otec má nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že s dovolaním v celom rozsahu nesúhlasí. Všetky tvrdenia uvádzané v dovolaní boli podľa nej už opakovane posudzované súdmi, a to nielen v rámci konania pred súdom prvej inštancie ale aj v odvolacom konaní. Dovolanie považuje matka za nedôvodné a podľa jej názoru si dovolateľ zameŕňa odňatie práva na spravodlivý proces a odňatie procesných podmienok s nezávislým rozhodovaním súdu. Uviedla, že skutočnosť, že súd rozhodol v neprospech dovolateľa ešte nezakladá dovolací dôvod. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a dostatočne odôvodnené. Matka dovolaciemu súdu vo svojom vyjadrení navrhla, aby dovolanie dovolateľa (otca) zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín ako procesný opatrovník maloletého dieťaťa sa k dovolaniu otca nevyjadril.

6. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „GP SR“) vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie otca považuje za nedôvodné. GP SR sa s dovolacou argumentáciou otca, že rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia, nestotožnila. GP SR uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za arbitrážny a zároveň spĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 v spojení s § 387 ods. 3 CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

8. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť

rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

12. Dovolateľ, okrem všeobecného spochybňovania správnosti rozhodnutí nižších súdov a kritizovania prístupu nižších súdov k právnemu posudzovaniu veci namietal nedostatok dôvodov, nedoplnenie dokazovania, nedodržanie aplikácie úplnej apelácie v konaní pred odvolacím súdom (bod 3.).

13. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

14. Dovolací súd uvádza, že spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného oznámením FMZV ČSFR č. 104/1991 Zb.). Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie „sporu“ medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletých. Je potrebné uviesť, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP), ani prehodnocovať vykonané dôkazy; pričom opačný prístup by bol porušením zásady priamosti súdneho konania (keďže skutkovými súdmi sú v podmienkach tuzemského civilného procesu výlučne súd prvej inštancie a odvolací súd). Rozsudok odvolacieho súdu napádaný dovolaním otca spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). V odôvodnení rozsudku odvolací súd

ním zvolený spôsob rozhodnutia aj náležite (a to objektívne uspokojivo) vysvetlil. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Odvolací súd (v bode 22. až 35. odôvodnenia rozhodnutia) vysvetlil, z akých dôvodov potvrdil odvolaním napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie, v rámci ktorých dôvodov odpovedal dovolateľovi na zásadnú odvolaciu argumentáciu pretavenú aj do tej dovolacej. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), čo zdôraznil i sám odvolací súd, je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali pri úprave práv a povinností rodičov k ich maloletému dieťaťu, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil.

15. Potrebne je zdôrazniť, že predmetom konania bola úprava rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu vo veku 3 rokov, pre ktorý vek je prirodzené, že primárnou vzťahovou osobou dieťaťa je predovšetkým matka, čo všeobecne platí aj vzhľadom na pozitívne ladený citový vzťah maloletého s otcom a tiež pre situáciu lepších materiálnych podmienok pre starostlivosť o maloletého u otca (vrátane podmienok bytových, pracovných a pod.), nakoľko nejde o rozhodujúce kritéria, na ktoré by bolo dôvodné prihliadnuť len vtedy, ak by matka nemala vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletého, čo však nie je daný prípad. Odvolací súd na odvolacie námietky otca smerujúce voči rozhodnutiu o výlučnej osobnej starostlivosti matky o maloletého reagoval v bode 23. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré závery v skutku nemožno považovať za nedostatočné, prípadne za zjavne nedôvodné.

16. Obdobne to platí aj pre odvolacie námietky otca o neúplnom vysporiadaní sa odvolacím súdom s argumentáciou smerujúcou proti rozhodnutiu o výške vyživovacej povinnosti otca na maloletého. V odôvodnení rozsudku odvolací súd ním zvolený spôsob rozhodnutia o výživnom na maloletého určenom súdom prvej inštancie náležite (t. j. objektívne uspokojivo) zhodnotil a podporil jeho správnosť argumentáciou, ktorá je koherentná a odôvodnenie konzistentné. Odvolací súd ako aj súd prvej inštancie podrobne uviedli, z akých dôvodov dospeli k záveru o potrebe určiť výživné na maloletého práve v určenej výške, pričom súdy vysvetlili i určenie rozsahu v akom má tvoriť tvorbu úspor (pozri body 24. až 27.). Pokiaľ ide o konkrétne námietky čo do výšky a spôsobu vymedzenia vyživovacej povinnosti otcovi (bežné výživné a tvorba úspor) odvolací súd podal zrozumiteľnú odpoveď, v zmysle ktorej, „... určeného sumou 500 eur mesačne, ale namietal jeho rozdelenie na bežné výživné vo výške 300 eur a na výživné určené na tvorbu úspor vo výške 200 eur mesačne. Otec navrhoval bežné výživné v sume 200 eur a výživné na tvorbu úspor v sume 300 eur mesačne. Otec pritom spochybnil závery súdu prvej inštancie čo do odôvodnených potrieb maloletého a čo do ustálenia príjmu matky. Odvolací súd vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletého poukazuje na zistenia súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že maloletý navštevuje súkromné predškolské zariadenie s poplatkom 340 eur mesačne, konštatoval, že maloletý má zvýšené výdavky súvisiace s jeho zdravotným stavom, matka platila očkovanie 2 krát 100 eur, kupovala inhalátor, maloletý užíva lieky v hodnote 35 eur mesačne a potrebuje krémy v hodnote 19 eur mesačne, pričom má maloletý samozrejme aj ďalšie bežné výdavky primerané jeho veku. Bežné výdavky primerané veku dieťaťa v prejednávacom prípade zodpovedajú nákladom na poplatky na školné a stravu v predškolskom zariadení, stravu v domácom prostredí, oblečenie, obuv, drogériu, hračky, lekársku starostlivosť, pomernú časť nákladov na bývanie, ďalšie náklady spojené napríklad s návštevou krúžkov či kultúrnych podujatí. Rozsah uspokojovania týchto potrieb je daný schopnosťami a možnosťami rodičov a ich životným štandardom. Ak sú možnosti rodičov širšie, je potrebné za odôvodnené potreby považovať aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré sú vzhľadom na všetky okolnosti prípadu dieťaťa prospešné pre jeho zdravý a všestranný rozvoj. Zo zásady úmernosti životnej úrovne dieťaťa a jeho rodičov vyplýva aj to, že výživné môže byť určené v zodpovedajúcej miere aj na zvýšené potreby dieťaťa vyplývajúce z tejto úmernosti, a to pre dobu súčasnú, ako aj pre budúcnosť. V tejto súvislosti k námietkam otca týkajúcim sa posúdenia výdavkov na maloleté dieťa súdom prvej inštancie odvolací súd dodáva, že pod odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa je potrebné rozumieť zabezpečenie všetkých jeho potrieb od stravovania, ošatenia, zabezpečenia hygienických potrieb, zdravotnej starostlivosti ako aj mimoriadne výdavky. Výšku nákladov na bežné potreby maloletého dieťaťa je možné vyčíslť len orientačne s prihliadnutím na vek dieťaťa a jeho potreby, či už bežné alebo

mimoriadne. Výdavky na zabezpečenie potrieb maloletého dieťaťa, t.j. na nákup stravy, ošatenia, hygienických potrieb a výdavkov súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti, sú nesporné a nie je potrebné ich osobitne dokazovať, keďže tieto výdavky sú známe a vychádzajú zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a ich obvyklej spotrebe pre dieťa v určitom veku. Neobstojí teda odvolací argument otca o neustálení výdavkov dieťaťa. Je v tomto kontexte namieste poukázať na skutočnosť, že matka deklarovala výšku výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o maloleté dieťa, keď v podanom návrhu poukázala aj na náklady spojené s bývaním a splátkou hypotekárneho úveru. Odôvodneniu rozsudku okresného súdu tak možno vytýkať výlučne skutočnosť, že tieto ďalšie náklady spojené s bývaním, ktoré je potrebné pomerne zohľadniť aj vo vzťahu k maloletému dieťaťu, výslovne neuviedol v časti odôvodnenia rozsudku čo do výdavkov spojených so starostlivosťou o dieťa. Pokiaľ matka v reakcii na odvolacie námietky otca konštatovala výšku výdavkov na maloletého Q. celkovou sumou 890 eur mesačne, nie je možné s prihliadnutím na uvedené odvolacím súdom konštatovať, že by sa jednalo o sumu neprimerane vysokú." (bod 25. odôvodnenia). Dovolateľ dostal odpoveď aj na argument nedostatočne zisteného príjmu matky spôsobom, že, „... Ak otec v podanom odvolaní uviedol námietky aj čo do ustálenia výšky príjmu matky, uvádza odvolací súd, že samotná príjmová situácia jedného z rodičov nemôže mať bezprostredný dopad na výšku vyživovacej povinnosti druhého z rodičov. Takýto prístup by bol v rozpore so zmyslom a účelom inštitútu výživného (nielen v právnom zmysle, ale i z hľadiska prirodzenej zodpovednosti každého z rodičov za výživu jeho dieťaťa) a odporuje aj elementárnym zákonným kritériám pre určovanie výšky výživného (osobitne § 75 ods. 1 zákona o rodine). Výška príjmu „druhého“ rodiča (spravidla rodiča, ktorý má maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti) ovplyvňuje výšku vyživovacej povinnosti výživou povinnej osoby (v tomto prípade otca) len veľmi okrajovo." (bod 26. odôvodnenia). Záverom, odvolací súd reagoval aj na námietku dovolateľa o znášaní zvýšených nákladov v súvislosti s dochádzaním do Trenčína za maloletým, konkrétne v bode 32. rozsudku odvolacieho súdu.

17. Dovolacia argumentácia otca v podstate totožná s tou odvolacou, ktorou dovolateľ zdôvodňuje vadu zmätočnosti konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, podľa dovolacieho súdu smeruje predovšetkým k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci súdmi. Pokiaľ totiž dovolateľ namieta, že súdy pri rozhodovaní nezohľadnili tie skutočnosti, ktoré nemali viesť k zvereniu maloletého do osobnej starostlivosti matky a k určeniu výživného otcovi vo výške podľa rozhodnutí nižších súdov (vrátane nezohľadnenia nákladov otca na cestovanie za maloletým a neuloženia matke informačnú povinnosť priamo súdnym rozhodnutím), ide z hľadiska obsahového v podstate nie o námietky týkajúce sa procesného postupu súdov (v zmysle procedúry prejednávania veci), ale o námietky týkajúce sa právneho posúdenia (právnych záverov súdov), na ktorom súdy založili svoje rozhodnutia. Najvyšší súd pritom už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010). Na tom zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017. Vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

18. Podstatou dovolania je tiež nevykonanie dôkazu (znaleckým posudkom), ktorý podľa názoru dovolateľa mal preukázať vhodnosť výchovného prostredia pre maloletého práve u otca. Najvyšší súd tak skúmal, či dovolacia námietka matky týkajúca sa nevykonania náležitého dokazovania je spôsobilá založiť dôvodnosť dovolania.

19. K námietke dovolateľa, že súd prvej inštalcie a odvolací súd porušil jeho procesné práva v súvislosti s tým, že nevykonával znalecké dokazovanie na posúdenie vhodnosti výchovného prostredia pre maloletého, o ktorom tvrdí, že vhodnejším je práve jeho prostredie, dovolací súd uvádza, že nie je dôvodná. Je síce pravdou, že súd prvej inštalcie neodôvodnil, prečo nevykonával znalecké dokazovanie navrhované otcom, ale toto pochybenie zohľadnil odvolací súd, ktorý v bode 23. napadnutého rozsudku uviedol, že „... súčasné výchovné prostredie maloletého Q. možno považovať za stabilizované a aktuálne nie je daný žiadny dôvod na jeho zmenu. Za tohto stavu nemôže byť v záujme maloletého, aby bol vytrhnutý zo svojho aktuálneho výchovného prostredia, ktoré má stabilizované u matky. Možno

konštatovať, že kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa prevažuje nad záujmom otca, ktorý sa domáha zverenia dieťaťa. Krajský súd nespochybňuje, že aj otec má s maloletým vybudovaný vzťah, avšak podľa názoru krajského súdu tento vzťah nedosahuje mieru porovnateľnú so vzťahom s matkou. Krajský súd s prihliadnutím na okolnosti súdnej veci je toho názoru, že zásadná zmena v podobe zverenia dieťaťa do starostlivosti otca je aktuálne neprimeraná a nevhodná. Odvolací súd nespochybňuje, že aj otec je spôsobilý vytvoriť pre maloletého vhodné a stabilné domáce prostredie, avšak aktuálne je v najlepšom záujme maloletého Q. jeho zverenie do osobnej starostlivosti matky. Pokiaľ otec v odvolaní namietal, že okresný súd nevykonával ním požadované znalecké dokazovanie, zvyrazňuje odvolací súd, že obdobne ako okresný súd nezistil potrebu takéhoto dokazovania. Skutočný stav starostlivosti o dieťa bol z dôkazov vykonaných v prvoinštančnom konaní zistený dostatočne a vykonanie znaleckého dokazovania sa tak javí ako nadbytočné. S návrhom na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom sa nestotožnila ani okresná prokuratúra. Odvolací súd pritom považuje za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 26. 06. 2024, na ktorom bol prítomný tak otec ako aj jeho právny zástupca, prítomní zhodne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (č. l. 308 rub). Ani samotný otec, respektíve jeho právny zástupca, tak bezprostredne pred vyhlásením rozsudku vykonanie znaleckého dokazovania nenavrhovali.". Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Preto postačuje, aby zdôvodnenie, prečo súd nevykonával dokazovanie navrhované otcom, urobil odvolací súd. Pokiaľ ide o samotné zdôvodnenie nevykonania znaleckého dokazovania, oba sudy zhodne konštatovali, že skutočný stav starostlivosti o dieťa bol z dôkazov vykonaných v prvoinštančnom konaní zistený dostatočne pre rozhodnutie vo veci a vykonanie znaleckého dokazovania považovali za nadbytočné. Vhodnosť výchovného prostredia u matky potvrdili príslušné šetrenia v jej domácnosti a namietania otca založené výhradne len na lepších podmienkach bývania a možnosti pracovať v domácom prostredí, čím by odpadla potreba dočasného umiestnenia dieťaťa v detských jasliach a jeho opatrovania starou matkou v čase plnenia si pracovných povinností matkou mimo domáceho prostredia na rozdiel od otca, tu zrejme neuvedomujúc si otcom, že pokiaľ aj pracuje v domácom prostredí, nič to nemení na skutočnosti, že sa musí prioritne venovať plneniu pracovných úloh, čím je vylúčené, aby sa mohol plnohodnotne venovať maloletému na rozdiel od starej matky a pracovníkov výchovno-vzdelávacie zariadenia pre deti, ktoré poskytujú celodennú, polovičnú alebo príležitostnú starostlivosť, stravovanie a základnú výchovu, potom obstať nemohli. Preto ak odvolací súd uzavrel, že v starostlivosti matky o maloleté dieťa neboli zistené žiadne nedostatky, ktoré by signalizovali nevyhnutnú potrebu zmeny výchovného prostredia, keďže matka má vo svojej domácnosti vytvorené podmienky pre starostlivosť o dieťa a na týchto záveroch nič nemení ani argumentácia otca ohľadom „troch postieľok", keďže z vykonaných dôkazov neplynie, že by režim starostlivosti matky mal na maloletého Q. akýkoľvek negatívny dopad, samotná táto argumentácia nič nemení na vecnej správnosti záverov, v zmysle ktorých sa maloletý tak u matky ako aj u starých rodičov zo strany matky cítil spokojne a prejavoval náklonnosť tak k matke ako aj k starej matke. Odvolací súd tiež zvyraznil, že maloletý Q. aj s ohľadom na svoj vek je dieťaťom prioritne fixovaným na matku a jej starostlivosť. Súčasné výchovné prostredie maloletého Q. možno považovať za stabilizované a aktuálne nie je daný žiadny dôvod na jeho zmenu. Za tohto stavu nemôže byť v záujme maloletého, aby bol vytrhnutý zo svojho aktuálneho výchovného prostredia, ktoré má stabilizované u matky. Možno konštatovať, že kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa prevažuje nad záujmom otca, ktorý sa domáha zverenia dieťaťa. S ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania by aj podľa najvyššieho súdu bolo nariadenie znaleckého dokazovania nadbytočné, pretože tvrdenie otca o vhodnosť práve jeho výchovného prostredia pre maloletého, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu bol tento dôkaz navrhovaný, bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností vyvrátené, čím by sa vykonanie znaleckého dokazovania stalo tiež nehospodárnym a zbytočne by predĺžilo konanie.

20. K už uvedenému je žiadúce ešte poznamenať, že ak na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (tu porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má

možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie (pred nižšími súdmi) nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; tieto nedostatky však v prejednávanej veci neboli dovolacím súdom zistené.

21. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (tu porovnaj, napr. 4Cdo/229/2020, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020 a 7Cdo/187/2021).

22. Namietanie procesného pochybenia spočívajúceho podľa dovolateľa v tom, že počas konania malo dochádzať zo strany ustanoveného procesného opatrovníka, k viacerým pochybeniam a k nedostatočnému skúmaniu a vyhodnocovaniu skutočného stavu u maloletého, napr. nedostatočné šetrenie pomerov matky, v ktorých maloletého vychováva a podobne, bolo uplatnené až v dovolacom konaní.

23. Dovolací súd zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejماً), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

24. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom otec dovolacie námietky, zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario).

25. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

26. Najvyšší súd tiež pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov o úprave práv a povinností k maloletým deťom nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných, ako vyplýva i z ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ktorý zmenu rozhodnutia podmieňuje „zmenou pomerov“. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná.

27. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

28. Vzhľadom na to, že dovolanie otca smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

29. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.